

GİRİŞ: GİZEMLİ MASONLAR

Bu kitabın amacı, masonluğu karmaşık ve çoğu kez tartışmalı olan tarihini inceleyerek, ritüel ve törenleri* derinlemesine araştırarak ve yüzyıllardır onu örten gizem ve şüphe örtüsünü üzerinden çekerek tahlil etmektir. Tüm açıklığıyla, ben mason değilim, hiçbir zaman da olmadım. Olabilirdim, zira üyelik için temel kuralları karşılıyordum. Tanrı'ya inanıyorum, yirmi bir yaşından büyüğüm ve sabıka kaydım yok. Masonluk, Kiwanis, Rotary, Odd Fellows, Elks ve buna benzer diğer grupların arasında olmamamın iki nedeni var. Katılmak için davet edilmedim ve mesleki topluluklar, üyeliğin istihdamın koşulu olduğu bazı işçi sendikaları ve Baker Street Irregulars olarak bilinen Sherlock Holmes'un anısı ve ruhunu canlı tutmaya adanmış özel bir grup dışında, hiçbir gruba üye olmadım. Sonuç olarak, Masonlar hakkında bir kitap yazmakla ilgilenip ilgilenmeyeceğim sorulduğunda, onlar hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyordum. Yıllık Güller Geçit Töreni'nde yürürken fes denilen püsküllü bir kep ve dökümlü bir pelerinden oluşan ilginç, renkli kıyafetler giyen “tapınakçılar”dan, sinema Akademi Ödüllerinin Los An-

---

* İngilizce “rite” kelimesi genel anlamda “dinsel tören”, “tören” anlamına gelse de, masonlukta masonluğun öğretimini bir dereceler dizgesi içinde toplayan ve belirli bir şekildeki uygulamalarla verilmesini sağlayan bir yöntem anlamına gelir. (Ç.N.)

geles'taki Tapınakçılar Oditoryumu'nda dağıtıldığından ve tapınakçıların çocuklar için birçok hastane işlettiğinden haberdardım. Memleketimde, Birleşik Devletler'in diğer şehirlerinde ve başka yerlerde Mason localarının yanından geçmiştim. Bana lise ve üniversite mezunlarının süslü sınıf yüzükleri ve üniversite kardeşlik derneklerinin süvelerindeki rozetlerden daha önemli gelmeyen, Masonik yüzük ve diğer amblemleri taşıyan adamlar görmüştüm.

Kendimi projeye adamadan önce, konunun hızlı bir incelemesine girişmeye karar verdiğimde, masonluğun uluslararası bir birlik olduğunu ve hatta bazı locaların kadınları da kabul ettiğini öğrendim. Üyelik, Yüce Kutsal Varlığa ve ruhun ölümsüzlüğüne inanan yetişkinlere açıktır. Her ne kadar masonluk bir din olmadığını iddia etse de, inançları 18. ve 19. yüzyıl evrenselcilik ve deizminden güçlü bir biçimde etkilenmiştir. Eleştirenler, onda okültizm, Hıristiyanlık karşıtlığı ve hatta Satanizmin etkilerini bulurlar. Üyeler her ne kadar Kutsal Varlık üzerine yemin etseler de, Masonluk bütün din ve ırklardan insanlara açıktır. Masonluk bütün dünyada bulunsa da, Katolik Kilisesi'nin papalığı, "uluslararası bir başkan" ya da "genel sekreter", yönetim kurulu ya da kapsayıcı küresel bir otorite benzeri merkezi otorite şeklinde monolitik bir örgütlenme değildir. Bir ülkedeki yönetim birimi Büyük Loca diye adlandırılır. Birleşik Devletler'de Masonluğun var olduğu her eyalette bir tane vardır.

Dünyadaki en eski gizli topluluk olan masonlar Süleyman Tapınağı'nın inşası ve Baş Mimar Hiram Abif'in öldürüldüğü tarihe dayandığı söylenen ritüel ve törenlere katılırlar. Masonik törenlerde ve inşaatın yapımında kullanılan eski basit araçlar – mala, çekül, tesviye, pergel- "Evrensel Işık"ın kavranmasında üyelerinin ilerlemelerine ve gelişen ahlaklarına ilişkin sembolik anlamlara sahiptir.

Masonlar bu ritüellere dair gizlilik gösterecekler de, Masonluğun tekin olmayan bir örgüt olduğunu reddederler. Ayrıca, Birleşik Devletler'i ve dünyayı kontrol etmeye yönelik Masonik komplo iddialarını da reddederler. Masonlar, buna kendilerinin ortak ahlaki inanç ve bireysel gelişim üzerinde çalışmak ve bunu övmek adına bir araya gelen basit idealistler oldukları şeklinde karşılık verirler.

İhtilaf halinde olmayan şey ise Avrupa ve Birleşik Devletler tarihi boyunca, insan faaliyetinin olduğu her alanda krallardan, başkanlardan ve politikacılardan sanayinin büyüklerine, yazarlara, bestecilere, eğitimcilere, komutanlara, doktorlara, gazetecilere ve diğer kültürel, toplumsal ve sivil liderlere kadar mason olan önemli şahsiyetlerin şaşırtıcı sayısıdır. Masonluğun ortaya çıkmasından beri, bu adamların masonluğun ilkelerini “yeni dünya düzeni” ile empoze etmek için bir komploya katıldıklarına dair provakatif soru, devamlılık göstermektedir. Bazı eleştiriler masonların artık her şeyi yönettiğini iddia edecek kadar ileri gitmiştir.

Birliğin kökenleri Masonların kendileri tarafından da tartışılmaktadır. Bazı hikâyeler, kaynağını Süleyman Tapınağı'nın yapımına, hatta daha erken Yunan ve Mısır'a kadar götürmektedir. Bilinen şey ise 1717'de birkaç Masonun Britanya'daki taş ustalarının üzerinde yönetici bir güç olarak İngiltere'nin ilk Büyük Loca'sını oluşturmak için Londra'da toplandığıdır. Britanya İmparatorluğu, Amerikan kolonilerine kadar uzayınca, masonluk da onu takip etmiştir. Kurucu babaların birçoğu, Masondu. Masonluğun bazı öğrencileri bunun Amerikan Devrimi'nin özünde olduğunu ve Birleşik Devletler yönetiminin köşe taşı haline geldiğini ileri sürmektedir. George Washington'dan beri, Kongre üyeleri ve diğer hükümet görevlilerinin yanı sıra, birçok başkan üye olmuştur. Birleşik Devletler Mali-

ye Dairesi bir dolarlık banknotun Masonik semboller içerdiğini inkâr etse de, bazı tarihçiler Washington D.C'nin planının Masonik inançlara göre tasarlandığını, çok sayıda güçlü kanıtın Masonik bağlantı inancını desteklediğini tartışmaktadır.

Masonluğun, üyeleri tarafından gizlilik yemini edilmesini içeren kapalı törenlere ve ritüellerle üzerinin örtülmesi, Masonların mistik ve kötü niyetli amaçları olan, Hıristiyanlık karşıtı bir grup olduğuna dair yaygınca paylaşılan inancı yaratmıştır. Bu inanç, dinine bağlı kimselerin masonluğa katılımını yasaklayan Roma Katolik Kilisesi'nin karşıtlığı ile sonuçlanmıştır.

Masonlar, anti-demokratik gizli toplulukların prototipi oldukları düşüncesine, tam bir gizlilik örtüsünün olmadığını belirterek karşılık vermektedirler. Bir Mason grup, bütünüyle doğru bir biçimde, gizlilik derecesinin tüm dünyada geniş ölçüde değiştiğini ifade etmektedir. “İngilizce konuşulan ülkelerde, birçok Masonun üyeliği tamamen alenidir, Masonik binalar açıkça belirtilir ve toplantı zamanları genellikle kamuoyunun bilgisine açıktır.”

Bunlar doğru olmasına rağmen, masonluğun temel hususları saklı tutulmaktadır. Toplantılar kamuya açık değildir. Üyeler neler ve neden olduğu konusunda sessizlik yemini etmişlerdir. Ayrıca, gizli bir tokalaşma dâhil olmak üzere, tanınma işaretleri sistemine sahiptirler. Bu nedenle, son günlerde Fransa'da, başsavcının, bazı hakim ve avukatların Masonları içeren davaları geciktirmeyle suçladığında olduğu gibi, Masonların diğer Masonlara iltimas gösterdiklerinden şüphelenilir. 1990'da Büyük Britanya'da, İşçi Partisi hükümeti Mason olan bütün kamu görevlilerinin üyeliklerini kamuya açıklamasını ilgilendiren bir yasa çıkarmaya çalışmıştı.

Masonluğun tarihi üzerine bu araştırmada, buraya ka-

dar sözü edilen noktalar, Masonik localar, tören ve ritüeller, sembolizm, kadınların rolü, Siyah Masonlar (Prince Hall Masonluğu), Masonik edebiyat, üyelik gereklilikleri, biri nasıl katılıyor, masonların toplumsal ve yardımsever sebeplerle müdahalesi, “hoodwink” yani “gözlerini bağlamak”, “on the square” yani “birinin doğru, güvenilir olması” gibi gündelik dil içine girmeyi başarmış Masonik terimler dâhil olmak üzere grubun diğer veçheleri incelenecektir. Diğer konular, Haçlı Seferleri’nde masonların rolü, Roma Katolik Kilisesi’nin masonluğa düşmanlığının araştırılması, Mormonizmle bağlantı, Wolfgang Amadeus Mozart’ın ölümünde masonların olası rolü, masonlar ile tarihin ilk seri katili (Karındaşen Jack) arasında bağlantı kuran tartışmalı teori, 19. yüzyılda Amerika’nın ilk “üçüncü parti”sinin kurulması ile sonuçlanan Masonluk karşıtı bir eleştirmenin gizemli kayboluşu ve öldürülmesini kapsamaktadır.

Masonluğa şiddetle karşı çıkılsa da ve oluşumun kötü niyetli bir komplo olmasından kuşkulansa da, esasında her düşünceli insanın sorduğu, “Ben kimim?”, “Neden buradayım?”, “Yaşamın anlamı nedir?” gibi soruları cevaplamayı amaçlayan ve çarpıcı törenlerde açığa vurulan dinsel temelli felsefi bir sistem olduğu için kuvvetlice savunulur. Masonluğun saygın tarihçilerinden biri, W.L. Wilmshurst’a göre, bu, “İnsan yaşamının kaderi ve amacını hevesle soruşturanların ihtiyacını karşılamaktadır.”

“Ruhu” sembolizm olan masonluk bütün “iyi adamlar”ın “özgürlük, arkadaşlık ve ahlak”ı geliştirmek için birleşebileceği bir vasıta olarak tarif edilmiştir. Bu amaçlar için başka grupların da var olduğunu kabul eden, Wilmshurst *The Meaning of Masonry* kitabında, “Masonluk gibi muazzam bir örgütlenmenin sadece dünyanın yetişkin erkeklerine birtakım basit inşaat aletlerinin sembolik

anlamını ya da üyelerine ‘bilgi ve hakikatin kaynağı’ olan Kutsal Kitap’ta bulunabilecek ölçülülük, adalet, kardeşçe sevgi, yardımseverlik ve ahlaklılığın temel erdemlerini öğretmek için kurulduğunu düşünmek abestir,” diye söz etmektedir.

Masonların “Kalfa” olarak adlandırdıkları katılımcılar, ortada sadece genel toplumsal değerlerin uygulanmasını telkin etmekten daha büyük bir amacın olduğunu iddia ettiği için, bu kitap yalnızca masonluğun kökenleri ve gelişimini, sayısız ihtilaflarını, niyet, ritüel, tören, sembol ve işaretlerine ilişkin şüpheleri değil, ayrıca Batı uygarlığının oluşumu boyunca dinsel ve felsefi etkileri ve bu etkinin günümüzdeki büyüklüğünü araştırmaktadır.

BÖLÜM 1

KÖŞETAŞLARI

Eğer 3000 yıl önce Kudüs'te işlenen bir cinayetin hikâyesinin masonik ritüelin köşe taşlarından birini simgelediği doğru ise, kurban sıradan bir insan değildir.

Hikâye, Eski Ahit'te İkinci Tarihler'in üçüncü kısmının birinci ayetiyle başlar. Bu ayet Kudüs'te Moriya Dağı'nda Kral Süleyman'ın emri ile hükümrancılığının dördüncü yılının ikinci ayı ikinci günü başlayan "Tanrı'nın tapınağı"nın inşasını kayda geçirir. Tapınağı inşa etmek için, Süleyman "70.000 adamı yük taşıması, 80.000 adamı tepeyi yontması ve 3.600 adamı onları denetlemesi için" bir araya getirdi. Kutsal mabedin layığıyla bezenmesi için baş ustaya ihtiyaç duyan Süleyman, arkadaşı Sur kralından, "altın, gümüş, pirinç, demir, erguvan ve kızıl üzerinde çalışmakta marifetli ve benimle çalışan becerikli adamlarla oymakta yetenekli olabilecek" bir adam istedi.

Kral, Hiram'ı gönderdi. Süleyman'ın istediği bütün alanlarda ve bununla birlikte "taş" üzerinde de "bilgiye sahip, bu marifetli adam"a, gelenek, "Abif" adını eklemiştir. Kutsal Kitap'ta Yakın ve Boaz sütunları dâhil, tapınağın altın ve gümüş süslemelerinin çoğunluğunda ve değerli metaller ile çalışmış olması dışında fazla bahsedilmese de,

Tanrı tarafından Süleyman'a vahiyle bildirilen açıklamalar doğrultusunda tapınağın yapımının bütün safhalarında yer aldığı varsayılmaktadır. Birinci yüzyıl tarihçisi Flavius Josephus'a göre, *Antiquities of the Jews*'te, tapınağın temelleri zeminin "çok derin"ine atılmıştır. Josephus, bu temeller, "Öyle güçlü taşlardı," ki, "toprakla kaynaşacak," ve üzerinde bina edilerek, "zamanın gücüne karşı direnecek," yapıya, "sağlam bir temel ve taban," olacaktı demiştir.

Devasa taşları kesip biçme ustalığına erişmek için vazife verme otoritesine sahip bir idareci olarak Hiram, daha zorlu görevlere terfi için gerekli bazı "sırlar"ı öğrenmeye yeterli olmalarına göre çalışanların "çırak", "kalfa" ve "üstat" olmak üzere üç dereceye ayrılmasına karar verecekti.

Mason geleneğine göre, tapınak tamamlanmaya yakinken daha yüksek ücretler elde etmek için başka ülkelerde üstat olarak kabul edildikleri tehdidiyle Hiram'ı, kendilerini terfi ettirmeye zorlamak için kumpas kuran on beş kalfa vardı. Bu adamların on ikisi entrikadan vazgeçse de Jubela, Jubelo ve Jubelum devam etmeye kararlıydı. Hiram'ın her gün geceleri dua etmek için tapınağın en kutsal yerine girme alışkanlığını bildiklerinden, tapınağın üç girişine (batı, doğu ve güney) yerleşip beklediler. Hiram doğu kapısından ayrılırken, Jubela ustalığa yükseltilmek istedi. Hiram, Sur kralı ve Süleyman'ın izni olmadan "sırlar"a ulaşamayacağını söyledi.

Beklemesi söylenmesine sinirlenen Jubela, 24 inçlik bir cetvelle Hiram'ı boğazından yaraladı. Hiram güney kapısından kaçmaya çalışırken Jubelo'nun mimar gönyesiyle saldırmasıyla göğsünden darbe aldı. Batı kapısına doğru yalpalarken, Jubelum'un basit bir çekiç ya da tokmak kullanılarak kafasına vurmasıyla hayatı son buldu. Sonra üçü cesedi batı kapısına doğru taşıdı ve bir çöp yığını içine sakladı. Gece yarısı tekrar dönerek, altı fit doğu, altı fit batı

ve altı fit derinlik ölçüsünde bir mezar kazdılar. Hiram'ın gömülmesiyle, Kudüs'ten Akdeniz kıyısındaki Yafa kasabasına doğru kaçtılar. Ertesi gün, Kral Süleyman Hiram'ın yokluğunu fark etti ve araştırmaya başladı. Plandan geri çekilen on iki kalfa, komployla ilgili bilgi vermek ve Jubela, Jubelo ve Jubelum'u suçlamak için Süleyman'ı görmeye gittiklerinde, kralın karşısına masumiyetlerinin göstergesi olarak beyaz önlük ve beyaz eldiven giyerek çıktılar. Süleyman alanın her tarafına araştırma ekipleri gönderdi.

Batı'ya doğru Akdeniz'e ilerleyen adamlar Yafa'ya vardığında, dinlenmek için bir kayanın üzerine oturan araştırmacılardan biri, Jubela'nın feryadını duydu. "Ah ben ki üstadımız Hiram'ın ölümüyle ilgim olacağına, boğazımı boydan boya kesip, dilimi kökünden kopartıp, med-cezirin yirmi dört saat süresince muntazaman alçalıp yükseldiği, kıyıda yüz kulaç ötede çekilmiş suda denizin kumları altına gömülseydim."

Bir süre sonra Jubelo, "Ah! Ben ki bu kadar iyi bir üstadın ölümüyle ilgim olacağına, çıplak kalmış göğsümün altından kalbim sökülüp, gökyüzündeki akbabalara yem olarak verilseydi," diye söyleyiverdi.

Jubelum, "Ama, ah! Ben sizin ikinizden daha sert vurdum ona, zira onu ben öldürdüm. Ah! Üstadımız Hiram'ın ölümüyle ilgim olacağına, bedenim ikiye ayrılrsa, bir parçası güneye sürüklense, diğer parçası kuzeye, bağırsaklarım küle dönene kadar yansa ve yeryüzünün dört bir tarafına dağılsaydı!" diye haykırdı.

Yakalanıp Kudüs'e geri götürülen üçü, Hiram'ı nasıl öldürdüklerini izah ederek Süleyman'a itiraf ettiler ve yaşama arzularının olmadığını bildirdiler. Süleyman, "Onlar kendi ölümlerine işaret ettiler, öyleyse onların istediği gibi olsun."

Bunun üzerine, Jubela dışarı çıkarıldı ve boğazı boydan

boya kesilip, dili kökünden kopartıldı. Med-cezirin yirmi dört saat süresince muntazaman alçalıp yükseldiği, kıyından yüz kulaç ötede çekilmiş suda denizin kumları altına gömüldü.

Jubelo'nun kalbi ve "hayati organları" çıplak kalmış göğsünden çıkartılıp, kalanı akbabalar tarafından yenmek üzere yamaca atıldı.

Jubelum'un bedeni ikiye ayrılarak bir tarafı kuzeye ve diğer tarafı güneye taşındı. Bağırsakları küle dönene kadar yakıldı ve dört bir tarafa atıldı.

Her ne kadar Kutsal Kitap ve Josephus'un kaleme aldığı Yahudi tarihinden, Hiram'ın varlığını ve Süleyman'ın tapınağının inşasında çalıştığını bilsek de ne kendisinin tapınağın baş mimarı olduğunun ve ölüm biçiminin ne de ustalık derecesine yükselme hırısında onu öldürecek kadar sabırsız olan ve feci biçimde acı çekerek can veren Jubela, Jubelo ve Jubelum isimli gerçek kişilerin olup olmadığını masonların ritüel ve törenlerinden başka yerde kaydı vardır. Dolayısıyla, hiç kimse masonluğun Yahudiler tarafından inşa edilen ilk tapınak kadar eski olduğunu kesin bir dille ifade edemez. Hiram Abif'in hikâyesine inanmamızı sağlayacak şekilde Süleyman tapınağının içinde herhangi bir kanıt var olmuş ve bir köle üçlüsü onu öldürmüş olsa da, tapınağın yıkımında kaybolmuştur. Tapınağın taşlarının "zamanın gücüne direnecek" kadar güçlü olduğuna dair Josephus'un betimlemesine karşın, taşlar M.Ö 597'de Babil birliklerinin istilası ve yağması ile parçalanmıştır.

W. L. Wilmshurt tarafından, "İngiltere'nin Birleşik Büyük Locası altında kurulmuş Masonik Düzen'in üyeleri" için yazılan bir yazı dizisinde, Süleyman Tapınağı ve Hiram Abif'in öldürülmesinin nasıl ve neden masonluğa esas olduğu açıklanmış ve yorumlanmıştır. *The Meaning Of Masonry* derlemesinde Süleyman Tapınağı'nın "insanlığın

kollektif bedeninin tapınağı”nın temsili anlamına geldiğini ileri sürmektedir. Hiram Abif, Süleyman ve Sur kralını Hıristiyanlığın Kutsal Üçlemesi’ne karşılık gelen üçlü olarak tanımlayan Wilmshurt, “Hiram Abif’in trajedisi, o durumda, tek bir adamın aşâğılık, gaddarca cinayetinin tescili değildir. Kozmik ve evrensel bir kaybın ibretlik öyküsü, kutsal uyumun çökmesinin alegorisidir. Biz burada bir doğu şehrinde bir binanın inşası sırasında gerçekleşen bir facia ile değil, evrensel insanlık hakkında ahlaki bir felaketten bahsediyoruz,” diye yazmaktadır.

Hiram’ın katledilmesiyle, “Aydınlanma bilgeliği yetisi bizden koparılmıştır,” diye iddia etmektedir. Sonuç olarak, insan doğasının tapınağı bitirilmemiş, kalmıştır:

Hiram Abif maktuldür. İnsanlığı aydınlatan ve rehberlik eden ışık ve bilgelik, içimize girmeyi istemektedir. Bizim olması gereken ışığın pür pırlıtsı ve mükemmel bilgi, soyumuzdan kaybolursa da Takdir-i İlahi vasıtasıyla Doğu’da hala hafifçe parıldayan bir ışık bize kalmıştır. Güneşin yok olduğu karanlık bir dünyada, biz hala akli yetilerimiz ile birlikte çalışan beş duyuya sahibiz ve bunlar biz özgün olanları yeniden elde etmeden önce, bizi öne çıkaran ikame gizler sağlamaktadır.

Masonluk, insanlığın “yüksek ve kutsal” merkezden düştüğünü anlayabileceğimiz “evren ve evrendeki yerimizin öğretisi”ni sağlayan dini bir felsefe sistemi olarak tanımlanmaktadır. Bunu yeniden elde etmek isteyenler kendilerine bakmalıdır.

“Sadece göstermelik olarak değil, aynı zamanda gerçek anlamda yenilenmiş insan, belli belirsiz semboller olan Masonik derecelerin aşamalarından geçmektedir.” Wilmshurt, “Yenilenmiş insan, yalnızca, elle yapılan değil,

mükemmeli yapan doğru insanların ruhlarıyla görünmez olarak oluşan Tapınağın inşasında Üstat-Mason olmaya layıktır,” diye yazmaktadır.

Süleyman Tapınağı'nı masonluğun metaforik kuruluşu olarak gören bu açıklama, *The Meaning of Masonry* başlığı altında diğer söylevlerle birlikte basılan Albert Pike'in 1858'deki bir konuşmasında da desteklenmiştir. “Hem bilim adamı hem sanatçı olan Masonluğun dahi üstadı” olarak saygı duyulan ve 19. yüzyıl boyunca Amerikan masonluğunun en önemli şahsiyeti olarak kabul edilen Pike, 1809'da Boston'da doğmuştur. Akrabaları arasında, Birleşik Devletler'de aritmetik üzerine ilk kitabın yazarı Nicholas Pike ve kâşif Zebulon Pike (Pike Tepesi) vardır. (Bir şair, gazeteci, Müttefik asker, hukukçu, hatip olarak Albert Pike'in tartışmalı yaşamı ve Birleşik Devletler'de masonluk üzerindeki etkisi on birinci bölümde ayrıntılı olarak tartışılacaktır.) 1850'de kırk bir yaşında Arkansas'a yerleşen Pike, yoğun olarak Masonik sembollerle ilgilenmeye başladı. Onlar üzerinde çalıştıkça, Pike masonluğun kendisini “kadim dünyanın yüksek bilgelik havuzundan” yararlanarak “yarı-açıklanmış ve yarı-gizli tutulmuş müphem imalar”la birlikte “görekemli ve etkileyici, kutsal bir biçimde gizemli ve ihtişamlı bir şey” olarak şekillendirerek doğduğunu bulmuştur.

Dünya tarihinin her döneminde “kutsal şeyler” hakkında bilgileri ve “insan hayatının bazı hakikatlerini elverişli ve hazır zihinlere” bildirmek için “resmi kiliseler” dışında gizli tarikat ve toplulukların kurulduğundan söz eden Pike, masonluğun “her ırk, her inanç ve cemaatten insan için” ortak olan temel ilkeleri nedeniyle bir anlaşma, bir sentez ortaya koyduğunu belirtmektedir. Âdem ile Havva'nın Cennet Bahçesi'ndeki asiliği sonucunda (“Düşüş” olarak bilinen) insanoğlunun Tanrı'dan ayrılmasından

sonra, Tanrı insanların bu ilkeler aracılığıyla kendisine geri dönüş yolunu bulabilmesini sağlamıştır. Tanrı bu arayışta yardım etmek için aracı insanlar vasıtasıyla rehberlik etmiştir. Onlar “kutsal hakikatin ışığı” ile dolu olarak, tarih boyunca bilge, peygamber, öğretmen, filozof, ahlaki hareketlerin lideri ve büyük dinlerin kurucuları olarak boy göstermişlerdir. Bu “aydınlanmış” insanlardan biri olan St. Paul, bu liderleri “Gizemlerin hizmetkârları” olarak isimlendirmiştir. Bu aydınlanmış insanlar kültürel ve toplumsal yapılara, çağın medeniyetlerinin dinlerine göre farklılaşmasına rağmen, hepsi de insan doğasının bilgisini, hayatın amacını ve insanoğlu tarafından Tanrı ile mutlak birlik ve uzlaşma için izlenebilecek adımları paylaşmaya uğraşmışlardır. İlke olarak şehir-devleti veya kabile adına tanrı veya tanrılara hitap etmekten ibaret olan resmi dinin biçimsel ritüellerinden tatmin olmayan insanlar arasından hevesli müritler bulmuşlardır. Kişisel kurtuluş ve ölümsüzlük için bir yol arayan bireyler bunu tarikatların içinde bulmayı umdular. Gizlice buluştular ve özenle hazırlanmış kabul törenlerini, nesnelere kutsanmasını, arınma ayinlerini gerçekleştirdiler; kutsal oyunlarda yer aldılar ve Gizemlerin derin ve tam bilgisine doğru adım adım geliştiler.

Yunanistan’da M.Ö. 5. yüzyıl itibariyle bu tarikatlar hayatın dokusunun içsel bir parçası olmuştur. Helen imparatorluğunun Roma tarafından fethedilmesiyle, Gizemler daha yaygın hale geldi ve o kadar sağlamlaştı ki, tarikat kamu kurumu gibi kabul edildi. İmparatorluğun yıkılışı, Hıristiyanlığın gelişi ve İmparator Konstantin tarafından devlet dini olarak kabul edilmesine kadar Roma toplumunun merkezi ögesi olarak kaldı. Son darbe M.S. 399’da İmparator Theodosious, “Rahip, vaiz, vali ve kutsal şeylerin tefsirci rahiplerine eski kanunlarla hangi ayrıcalıklar verildiye

ya da bu kanunlarla her ne unvan tayin edilmişse bundan böyle feshedilmiş ve dini itiraflarının kanunla mahkûm edildiği bilindiğine göre, bağışlanmış bir ayrıcalıkla korundukları düşünülmesin,” diye buyurduğunda geldi.

Gizemler esasen Eski Yunan ve Roma ile ilişkili olmakla birlikte, kökenleri Girit ve Mısır’dan beslenen daha evvelki tarikatlara atfedilir. Masonluk tarihçisi, büyü bilimleri öğrencisi ve kâhinlik alanında uzman C. W. Leadbeater, *Freemasonry and Its Ancient Mystic Rites*’de Gizemler ve “büyük İçsel Işık öğretisi”nin M.Ö. 40.000 civarlarında ortaya çıkmış olduğunu ileri sürmektedir. O zamanda, “Beyaz Loca”dan “her insanın kalbinde” evrensel ışığın, yani Tanrı’nın bulunduğunu vahyeden bir “Dünya-Hoca”sı ortaya çıkmıştır. Dünya-Hocası’ndan öğrenen rahipler öğretilenleri ve “Gizemlerde kutsallaştırılan gizli bilgileri” aktardılar ve “Mısırlıların Bilgelliğini öğrenmek için bütün milletlerden öğrenciler geldi ve Mısır Okulları’nın ünü bütün memleketlere yayıldı.” Mısır’ın Gizemleri’ni öğrenenler ve onları başka yerlere götürenlerin arasından biri Musa adında eski bir prensti. Tarihçi Philo tarafından “müzikte, geometride, aritmetikte, hiyeroglifte ve bütün sanat ve bilim alanlarında yetenekli” olarak tanımlanan Musa’ya “sütün ve balın ülkesine” doğru, İbranilerin esaretten kurtulmasına öncülük etmesi için Tanrı tarafından ilham verilmiş ki o yerde Leadbeater’in yazdığına göre Gizemler, “Musa’nın zamanından, babası Davut’un tahtına oturan Kral Süleyman’a kadar güvenilir bir biçimde kuşaktan kuşağa geçmiş” ve Yahudiliğin başyapıtı olacak olan ve nihayetinde insanoğlunun Tanrı’yla birleşmesinin yolunun sembolü olarak masonluğun özünde bulunan tapınağı inşa etmişlerdir.

Masonlar, Leadbeater’in sözleriyle “sayısız nesiller boyunca insanlara Saklı Olan Işığı taşıyan eski peygamber ve

kralların soyundan olduklarını” iddia ettikleri halde, Orta Çağ boyunca Avrupa’nın büyük katedrallerinin yapı ustalarına ve onların 18. yüzyılın Britanya’sındaki artistik ve ruhani mirasçlarıyla daha elle tutulur ve yakın bağlantılara sahiptirler.